

De spelling van homofone werkwoorden voor het gereduceerd bezittelijk en persoonlijk voornaamwoord *je*

Mette Rebel & Alex Reuneker (Universiteit Leiden)

Hoewel de regels betrekkelijk simpel zijn, blijft werkwoordspelling voor velen een worsteling (Sandra, Frisson & Daems, 1999). Leerlingen en studenten presteren ondermaats en ook docenten in zowel het basis- als voortgezet onderwijs hebben de spellingregels niet genoeg in de vingers, hoewel deze groepen het erover eens zijn dat correcte grammatica en spelling van belang zijn (Coppen, 2009, p. 236). Volgens Borsten en Jongenelen (2012) neemt het aantal spelfouten bij werkwoorden weliswaar af naargelang het schoolniveau stijgt, maar blijft de spelling van homofone werkwoorden voor het gereduceerde voornaamwoord *je*, ook bij de beste spellers uit 6 vwo, een probleemcategorie. Het voornaamwoord *je* kan in deze zinnen immers de zwakke vorm van zowel het persoonlijk voornaamwoord *jij* zijn ('Wellicht word je/jij piloot'), als van het bezittelijke voornaamwoord *jouw* ('Wellicht wordt je/jouw broer piloot'; zie ook Odijk, 2003, pp. 16-18), met een verschil in spelling tot gevolg.

In deze bijdrage onderzoeken we dit nog weinig empirisch benaderde probleem aan de hand van twee vragen. De eerste vraag is in hoeverre er een associatie bestaat tussen spelfouten in homofone werkwoorden en de twee functies van het gereduceerd voornaamwoord *je*. De tweede vraag luidt in hoeverre er een correlatie bestaat tussen leerjaar en aantal gemaakte spelfouten bij dit verschijnsel. Daartoe vergeleken we in een grootschalige data-analyse (zie ook Reuneker & Dunning, 2023; Reuneker, 2024) de werkwoordspelling van leerlingen. Homofone werkwoorden die voorafgaan aan *je* blijken inderdaad een probleemcategorie. Op basis van de beschikbare literatuur en een kwantitatieve analyse trekken we een conclusie en formuleren we concrete aanbevelingen voor taaladviesdienst en -onderwijs.

Borsten, T. & Jongenelen, B. (2012). Werkwoordspelling: welke fouten maken de beste spellers? *Neerlandistiek*. Geraadpleegd op 9 juli 2024, van <https://neerlandistiek.nl/2012/06/werkwoordspelling-welke-fouten-maken-de-beste-spellers/>.

Coppen, P. A. (2009). Actief Grammaticaal denken. In S. Vanhooren & A. Mottart (Red.). *Vierentwintigste conferentie Het Schoolvak Nederlands* (pp. 236-239). Gent: Academia Press.

Odijk, J. E. J. M. (2003). *Herbruikbare woorden en regels*. Utrecht University. [Oratie]. Geraadpleegd op 9 juli 2024, van <https://dspace.library.uu.nl/handle/1874/23574>.

Reuneker, A., & Dunning, M. (2023). *Van gamen tot netflixen: de spelling van Engelse leenwerkwoorden*. In A. Mottart & S. Vanhooren (Red.), *36ste Conferentie Onderwijs Nederlands* (pp. 254-257). Gent: Gent.

Reuneker, A. (2024). Engelse leenwerkwoorden en de invloed van stameinde en werkwoordstijd op spelfouten. In *Tijdschrift voor Taalbeheersing* 46(1), 2-18. Amsterdam: Amsterdam University Press.

Sandra, D., Frisson, S., & Daems, F. (1999). Why simple verb forms can be so difficult to spell: The influence of homophone frequency and distance in dutch. *Brain and Language*, 68(1-2), 277-283. <https://doi.org/10.1006/brln.1999.2108>.